

Om ämnet Djur

Yrkesmässigt arbete med djur inom naturbrukets olika yrkesområden kräver kunskaper om djurens behov, ursprung, beteende, sjukdomar samt betydelse för människan och naturen. Det kräver också förmåga att hantera djur på ett etiskt sätt och förmåga att samspela med djur. För en god djurhållning krävs också kunskaper om foder samt förmåga att hantera och sköta utrustning, tillbehör och djuranläggningar. Studier i ämnet ger kunskaper om vad som krävs för att djuren ska må bra och samtidigt ge en bra avkastning eller utföra önskat arbete. Ämnet behandlar många olika djurslag och bidrar på så sätt till att eleverna utvecklar generella kunskaper om djur och djurhantering.

En djurskötare förväntas hantera och sköta djuren på ett ansvarsfullt och etiskt sätt. Ämnet utvecklar kunskaper i att följa gällande rutiner, lösa problem och hantera djuren. Genom fältstudier tränas eleverna i att observera djurens beteende, utseende och utveckling med andra ord det så kallade "djurögat". En förutsättning för att kunna utveckla "ett gott djuröga" är goda kunskaper om och erfarenheter av arbete med djur – ju mer man kan desto mer ser man. Genom att studera djur under en längre tid i deras vistelsemiljö tränas eleverna att bedöma djurens välmående, eventuella avvikelser och se resultat av olika åtgärder. Praktiskt arbete med hantering av djur och arbete med att skapa goda vistelsemiljöer för djuren utvecklar elevernas kunskaper om hur skador kan förebyggas.

Ämnet ska också ge kunskaper om hur utrustning och anläggningar ska skötas och hanteras utifrån en teknisk och biologisk grund. Genom att återkommande hantera djur och utrustning utvecklar eleven kunskaper om att använda rätt utrustning i rätt sammanhang.

I ämnet ingår att göra olika slags beräkningar, till exempel beräkning av fodermängder, näringsinnehåll, ströåtgång, stall- och burstorlekar, vattenvolymer samt ytor och volymer för gödsel förvaring. Arbete med checklistor över stallrutiner och journalföring ger eleven kunskaper om hur lång tid olika arbetsmoment tar och hur olika avvikelser följs upp.

Allt arbete med djur kräver kunskaper om den lagstiftning som gäller i samband med arbete med djur. Därför ingår djurskyddslagstiftning och miljölagstiftning som centralt innehåll i ämnets alla kurser. Säkerhetsfrågor ingår också i alla kurser. För att kunna arbeta säkert med djur krävs kunskaper om olika djurarters naturliga beteende.

Strukturen i gymnasieskolans ämnesplaner

De olika delarna i ämnesplanen hänger ihop på ett tydligt sätt. Det går till exempel inte att bara läsa det centrala innehållet eller kunskapskraven utan att sätta in dem i ämnesplanens hela sammanhang. (Se bild nedan).

Syftet och målen är formulerade för ämnet som helhet. Syftet beskriver i löpande text vilka kunskaper eleverna ska ges möjlighet att utveckla genom undervisningen i ämnet. Det beskriver också sådant som inte ska betygsättas. Målen är formulerade i punktform och förtydligar vad läraren ska betygsätta.

Målen beskriver vilka kunskaper eleverna ska ges förutsättningar att utveckla genom undervisningen i ämnet. De är inte placerade i någon rangordning. De går in i varandra och är beroende av varandra. Målen sätter ingen begränsning för elevernas kunskapsutveckling – det går alltså inte att betrakta dem som något som slutgiltigt kan uppnås.

Det centrala innehållet anger vad som ska behandlas i undervisningen i varje kurs, för att eleverna ska få möjlighet att utveckla de kunskaper som beskrivs i målen. Målen och det centrala innehållet har alltså helt olika karaktär. Trots det kan det finnas visst innehåll även i målen, men i de fallen är målen mer övergripande och inte lika konkreta som det centrala innehållet.

Det finns en tydlig koppling mellan målen och kunskapskraven. Kunskapskraven uttrycker med vilken kvalitet eleven visar sitt kunnande i förhållande till målen. Ordningen i kunskapskraven är densamma som i målen. Om målen till exempel börjar med förmåga att läsa texter börjar också kunskapskraven med det.

Däremot är det inte så att varje mål alltid motsvaras av ett stycke i kunskapskraven. Ett stycke i kunskapskraven kan lika gärna relatera till flera mål som till ett mål.

Kurser i ämnet

Ämnet omfattar kurser på tre olika nivåer. Kurserna *djuren i naturbruket*, *djurhållning* och *sällskapsdjur 1* på nivå 1 behandlar grunderna i att sköta och hantera djur samt grunderna i anläggningskötsel. Grundläggande kunskap om arter, djurens betydelse i ekosystem samt djurens betydelse för människan ingår också. Kursen *djurhållning* ger generella kunskaper om djur och *djurhållning* medan kurserna *djuren i naturbruket* och *sällskapsdjur 1* är inriktade mot naturbruksdjur respektive sällskapsdjur.

Kurserna på nivå 2 är *sällskapsdjur 2* och *djur – specialisering*. *Sällskapsdjur 2* utvecklar förmågan att arbeta med skötselrutiner, att planera eget arbete och att lösa problem. *Djur – specialisering* möjliggör specialisering inom ett valt område och därmed ytterligare fördjupning.

Kursen *djur i zoohandel* på nivå 3 är inriktad mot djurarter som säljs i zoohandeln och bygger på *sällskapsdjur 2*.

Begrepp i kursen djuren i naturbruket

Hantering av naturbrukets djur

Arbetsuppgifterna kan till exempel vara hantering av djur i samband med transport och betesdrift.

Kursen djur – specialisering

Djur – specialisering

Kursen *djur – specialisering* bygger på kursen *sällskapsdjur 1* eller kursen *lantbruksdjur 2* och omfattar ämnets alla åtta mål. Kursen möjliggör en fördjupning inom ett specialiseringsområde utifrån ämnets mål och kursens centrala innehåll. Kursen kan läsas flera gånger med olika specialiseringar.